

POSTANOWIENIE

22 czerwca 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Ewa Stefańska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Aleksander Stępkowski

SSN Leszek Bosek

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 22 czerwca 2023 r. w Warszawie,
zażalenia B.N. i D.N.

na postanowienie Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie

z 24 stycznia 2023 r., WSC 64/22 (IV Ca 2773/21),

w sprawie z wniosku S. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

z udziałem B.N. i D.N.

o ustanowienie służebności przesyłu,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 24 stycznia 2023 r. Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie odrzucił skargę kasacyjną uczestników B.N. i D.N. od postanowienia tego Sądu z 12 kwietnia 2022 r. w sprawie z wniosku S. spółki z o.o. w W. (poprzednio: I. spółki z o.o. w W.) o ustanowienie służebności przesyłu.

Sąd Okręgowy wskazał, że uczestnicy w terminie złożyli wniosek o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia postanowienia Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z 12 kwietnia 2022 r., jednak uiszcili opłatę sądową od wniosku na rachunek bankowy Sądu Okręgowego w Warszawie, nie zaś na rachunek bankowy Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie. Zarządzeniem z 31 maja 2022 r. wezwano uczestników do uzupełnienia braku fiskalnego wniosku o uzasadnienie poprzez uiszczenie opłaty sądowej w kwocie

100 zł w terminie tygodniowym pod rygorem odrzucenia wniosku. W odpowiedzi na wezwanie skarżący poinformowali, że opłata została uiszczona, na dowód czego ponownie dołączyli dowód wykonania przelewu z 19 maja 2022 r., tj. uiszczenia pierwotnej opłaty na rachunek bankowy niewłaściwego Sądu. W konsekwencji, postanowieniem z 23 czerwca 2022 r. Sąd Okręgowy odrzucił wniosek o uzasadnienie. Uczestnicy zgłosili wniosek o przywrócenie terminu do usunięcia braków fiskalnych wniosku o uzasadnienie, który został oddalony postanowieniem z 30 sierpnia 2022 r.. Zważywszy, że wniosek o sporządzenie uzasadnienia postanowienia Sądu Okręgowego z 12 kwietnia 2022 r. oddalającego apelację został prawomocnie odrzucony, skarga kasacyjna podlegała odrzuceniu jako niedopuszczalna, na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c.

Uczestnicy wniesli zażalenie na postanowienie Sądu Okręgowego z 24 stycznia 2023 r., zaskarżając je w całości. Zarzucili naruszenie art. 398⁶ § 2 k.p.c. poprzez jego zastosowanie. Na podstawie art. 380 k.p.c. wniesli o rozpoznanie przez Sąd Najwyższy postanowienia z 30 sierpnia 2022 r. w zakresie, w jakim oddalono wniosek o przywrócenia terminu do uzupełnienia braków fiskalnych wniosku o sporządzenie uzasadnienia postanowienia z 13 kwietnia 2022 r. oraz w zakresie, w jakim odrzucono, złożony wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu, wniosek o sporządzenie uzasadnienia postanowienia z 12 kwietnia 2022 r. Na tej podstawie uczestnicy wniesli o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu celem sporządzenia uzasadnienia postanowienia z 12 kwietnia 2023 r. oraz nadania biegu skardze kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁵ § 1 k.p.c. złożenie skutecznego wniosku o sporządzenie i doręczenie orzeczenia sądu drugiej instancji stanowi konieczny warunek powstania zindywidualizowanego uprawnienia do wniesienia skargi kasacyjnej. W przeciwnym razie nie dochodzi do rozpoczęcia biegu dwumiesięcznego terminu określonego przez art. 398⁵ § 1 k.p.c., a tym samym nie jest możliwe wniesienie skargi kasacyjnej (zob. postanowienia SN: z 14 sierpnia 2020 r., I CSK 792/19; z 30 grudnia 2021 r., I CSK 803/21). W okolicznościach

sprawy wniosek złożony przez uczestników okazał się nieskuteczny ze względu na jego nieopłacenie. Uczestnicy uiścili bowiem opłatę na konto sądu niewłaściwego, a wezwani do uzupełnienia braku fiskalnego poprzez uiszczenie opłaty na numer rachunku bankowego sądu właściwego, nie zastosowali się do wezwania. Zgodnie z § 3 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 marca 2016 r. w sprawie sposobu uiszczania opłat sądowych w sprawach cywilnych ((tekst jedn. Dz. U. z 2023 r. poz. 923), uiszczenie opłaty sądowej w formie bezgotówkowej odbywa się na rachunek bieżący dochodów sądu właściwego dla podjęcia czynności procesowej, z którą wiąże się uiszczenie opłaty sądowej, lub sądu, za którego pośrednictwem, zgodnie z obowiązującymi przepisami, wnosi się pismo podlegające opłacie sądowej. Jak wskazał Sąd Najwyższy w uchwale z 26 czerwca 1989 r., III CZP 62/89, uiszczenie opłaty na rachunek sądu niewłaściwego tylko wtedy może być uznane za dokonane w terminie, jeżeli sąd ten w ciągu 7 dni od otrzymania przez stronę wezwania do uiszczenia opłaty złoży w banku polecenie przelewu na rachunek sądu właściwego. Zważywszy, że w okolicznościach sprawy brak fiskalny nie został sanowany, wniosek o sporządzenie i doręczenie postanowienia Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z 12 kwietnia 2022 r. podlegał odrzuceniu.

Rozpoznając zażalenie na postanowienie sądu drugiej instancji odrzucające skargę kasacyjną, Sąd Najwyższy na wniosek strony rozpoznaje również te postanowienia sądu drugiej instancji, które nie podlegały zaskarżeniu w drodze zażalenia, a miały wpływ na rozstrzygnięcie sprawy (art. 380 w zw. z art. 398²¹ i art. 394¹ § 3 k.p.c.). Do takich postanowień należy postanowienie oddalające (odrzucające) wniosek o przywrócenie terminu do dokonania czynności procesowej. Uczestnicy za pośrednictwem zawodowego pełnomocnika zgłosili wniosek o przywrócenie terminu do usunięcia braków fiskalnych wniosku o uzasadnienie, który został oddalony postanowieniem z 30 sierpnia 2022 r. W orzecznictwie dominuje obecnie stanowisko, że wniosek o przywrócenie terminu do uiszczenia opłaty sądowej od środka zaskarżenia lub wniosku o uzasadnienie jest niedopuszczalny, gdyż uiszczenie opłaty nie jest czynnością procesową (zob. postanowienia SN: z 11 stycznia 2008 r., V CZ 121/07; z 9 lipca 2008 r., V CZ 44/08; z 27 maja 2020 r., I CZ 106/19 oraz uchwałę SN z 29 kwietnia 2010 r.,

III CZP 19/10). Nawet gdyby jednak przyjąć pogląd przeciwny, brak winy w uchybieniu terminu powinien być oceniany w sposób uwzględniający obiektywny miernik staranności, jakiej można wymagać od strony należycie dbającej o swoje interesy. Okolicznością wykluczającą możliwość uznania, że uchybienie nastąpiło bez winy, jest nawet lekkie niedbalstwo (zob. postanowienia SN: z 18 grudnia 2019 r., I UZ 19/19; z 28 kwietnia 2021 r., V CZ 16/21). Zważywszy, że sami uczestnicy przyznają w zażaleniu, iż na wezwaniu do uiszczenia opłaty był inny numer rachunku bankowego, niż ten na potwierdzeniu przelewu, nie można uznać, że uczestnicy nie ponoszą winy w uchybieniu terminu do skutecznego zgłoszenia wniosku o uzasadnienie.

Mając powyższe na względzie, orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.

(a.g.)

[ał]